

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE12886

[Total No. of Pages : 2

[6534]-401

S.Y.B.Com. (SODL)

201-II : BUSINESS COMMUNICATION-II

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

Time : 3Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.**
- 2) Figures to the right indicate full marks.**

Q1) A) Attempt the following. [6×1=6]

- a) Which of the following is considered a type of Informal Report?
 - i) Formal Report
 - ii) Project Report
 - iii) Proposal
 - iv) Press Release
- b) Which of the following is an example of recent trends in business communication?
 - i) Office Memo
 - ii) Import Export Correspondence
 - iii) Google Meet App
 - iv) Formal Report
- c) What is a key element of report writing for a meeting?
 - i) Using only informal language
 - ii) Ignoring structure
 - iii) Introduction and essential elements
 - iv) Avoiding conclusions
- d) Which of the following is a type of business letter used to gather product or service information?
 - i) Complaint Letter
 - ii) Enquiry Letter
 - iii) Collection Letter
 - iv) Circular Letter
- e) What is an essential element of writing a formal email?
 - i) Using emoji's
 - ii) Informal greetings
 - iii) Proper subject and structure
 - iv) Personal opinions only
- f) Which business letter is typically written when a payment is overdue?
 - i) Sales Letter
 - ii) Order Letter
 - iii) Credit Enquiry
 - iv) Collection Letter

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short. [3×2=6]

- a) What is report writing?
- b) What are the essential elements of a formal report?
- c) Name any two recent trends in business communication.
- d) What is the meaning of a blog?

Q2) Answer any five of the following questions in short. [5×4=20]

- a) Explain the significance of report writing in business communication.
- b) Differentiate between informal reports and formal reports.
- c) What are the essential elements of report writing for a meeting?
- d) What are the recent trends in business communication?
- e) Explain the types of business letters with their purpose.
- f) What are the essential elements of a formal email?

Q3) Write notes on any three of the following. [3×6=18]

- a) Explain the basic structure of a formal report.
- b) What is import-export trade correspondence? Give any two examples.
- c) What is video conferencing? Mention any two platforms used for it.
- d) Explain the purpose and format of an order letter.
- e) Write a note on the process of blog writing.

Q4) Attempt any two of the following questions. [2×10=20]

- a) Explain in detail Enquiry Letters.
- b) Explain the Social Media Network (Twitter, Face book, LinkedIn, You tube, WhatsApp)
- c) Explain in details Office Memo.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-12887

[Total No. of Pages : 2

[6534]-402

S.Y. B.Com. (SODL)

202-II : Corporate Accounting - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Match the pairs :

[6 × 1 = 6]

Part - A

- i) Forensic Accounting
- ii) Liquidation
- iii) Purchase consideration
- iv) Accounting for Amalgamation
- v) Capital Profit
- vi) Which controls another company

Part - B

- a) Profit earned before acquisition
- b) Holding Company
- c) AS 14
- d) Amount payable by purchasing company
- e) Dissolution of a company
- f) Detailed investigation of accounting

B) Answer any three of the following questions in short : [3 × 2 = 6]

- i) What do you mean by Forensic Accounting?
- ii) Explain the meaning of Holding Company.
- iii) What is Minority Interest?
- iv) What do you mean by Absorption?

Q2) Answer any five of the following questions in short :

[5 × 4 = 20]

- a) State objective of Forensic Accounting.
- b) Explain the consequences of winding up.
- c) What are the types of Amalgamation?
- d) Explain the term of capital profit?
- e) State the meaning of Purchase Consideration.
- f) State the profit or loss of ordinary activities.

P.T.O.

Q3) Write notes on any three of the following :

[3 × 6 = 18]

- a) Cost of control.
- b) Write on Applicability of AS 14 and Amalgamation.
- c) Principles of Forensic Accounting.
- d) Tangible Asset & Intangible Assets
- e) Explain types of Amalgamation.

Q4) Attempt any two of the following questions :

[2 × 10 = 20]

- a) What do you mean by winding up? Explain in detail modes of winding up.
- b) Explain in detail methods of valuation of Shares.
- c) P Ltd acquires 3/4 of the share capital in S ltd. on 31st December 2023 when the Balance sheet of two companies are as under :

Balance Sheet

As on 31st December 2023

Liabilities	P Ltd	S Ltd	Assets	P Ltd	S Ltd
Share Capital (Rs. 10 per share)	2,00,000	1,00,000	Fixed Assets	2,00,000	1,00,000
General Reserve	50,000	30,000	Current Assets	1,30,000	1,20,000
Profit & Loss A/c	30,000	20,000	Shares in S Ltd	1,00,000	-
10% Debentures	1,00,000	50,000			
	4,30,000	2,20,000		4,30,000	2,20,000

You are require to prepare consolidated Balance sheet as on 31st December 2023.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE12888

[6534]-403

[Total No. of Pages : 4

S.Y.B.Com. (SODL)

ECONOMICS

203-II : Business Economics (Macro) - II

(2019 CBCS Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Attempt the following.

[6×1=6]

Solve the following MCQs.

- i) The function of money which acts as a medium of exchange is known as _____.
 - a) Store of value
 - b) Unit of account
 - c) Medium of exchange
 - d) Standard of deferred payments
- ii) The cash balance approach is associated with economists like _____.
 - a) Irving Fisher
 - b) Marshall, Pigou and Keynes
 - c) Adam Smith
 - d) Milton Friedman
- iii) The cost-push inflation is caused due to _____.
 - a) Excess demand
 - b) Increase in consumer income
 - c) Increase in production costs
 - d) Increase in exports
- iv) The upswing and downswing are phases of _____.
 - a) Inflation
 - b) Deflation
 - c) Business cycle
 - d) Recession
- v) _____ is the method of credit control used by RBI.
 - a) Fiscal policy
 - b) Taxation
 - c) Bank rate policy
 - d) Government expenditure
- vi) The direct tax is an example of _____ tax.
 - a) Regressive
 - b) Proportional
 - c) Indirect
 - d) Progressive

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

- i) State any two functions of money.
- ii) What is demand-pull inflation?
- iii) Define public debt.
- iv) What do you mean by stagflation?

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**

- a) Explain the Classical approach to the demand for money.
- b) Describe the types of money measures of RBI.
- c) What are the causes of inflation?
- d) State the characteristics of the trade cycle.
- e) Explain the scope of public finance.
- f) What are the types of budgets?

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

- a) Cash Balance Approach
- b) Cost Push Inflation
- c) Control of Trade Cycle - Monetary Measures
- d) Causes of increasing public expenditure
- e) Credit creation by commercial banks

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

- a) Explain the phases of the trade cycle in detail.
- b) Discuss the meaning, types and importance of taxes.
- c) Describe the meaning and theories of the value of money.

Total No. of Questions : 4]

PE12888

[6534]-403

S.Y.B.Com. (SODL)

ECONOMICS

203-II : Business Economics (Macro) - II

(2019 CBCS Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
 - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 - 3) संदर्भासाठी मूल इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) अ) खालील प्रश्न सोडवा.

[6×1=6]

खालील बहुपर्यायी प्रश्न सोडवा.

- i) माध्यम विनिमय म्हणून कार्य करणाऱ्या पैशाच्या कार्यास काय म्हणतात ?
अ) मूल्य साठवणूक ब) खाती मोजण्याची एकक
क) विनिमय माध्यम ड) स्थगित देयकाचे मानक
- ii) रोख शिल्लक पद्धत या अर्थशास्त्रज्ञांशी संबंधित आहे.
अ) इरविंग फिशर ब) मार्शल, पिगू आणि केन्स
क) अँड्रु स्मिथ ड) मिल्टन फ्राईडमन
- iii) खर्च-पंप महागाई कशामुळे होते ?
अ) अतिरिक्त मागणीमुळे ब) ग्राहकांच्या उत्पन्नात वाढ
क) उत्पादन खर्चात वाढ ड) निर्यातीत वाढ
- iv) उतार आणि चढाव हे कोणत्या गोष्टीचे टप्पे आहेत ?
अ) महागाई ब) चलनफुगवटा
क) व्यावसायिक चक्र ड) आर्थिक मंदी
- v) ही RBI कडून वापरली जाणारी पतधोरण नियंत्रणाची पद्धत आहे.
अ) वित्तीय धोरण ब) कर आकारणी
क) बँक दर धोरण ड) सरकारी खर्च
- vi) थेट कर हा कोणत्या प्रकारच्या कराचा उदाहरण आहे ?
अ) प्रतिगामी ब) प्रमाणबद्ध
क) अप्रत्यक्ष ड) प्रगतीशील

ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न अल्प उत्तरात लिहा.

[3×2=6]

- i) पैशाची दोन कार्ये लिहा.
- ii) डिमांड-पुल चलनवाढ म्हणजे काय?
- iii) सार्वजनिक कर्ज म्हणजे काय?
- iv) स्टॅगफ्लेशन म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न अल्प उत्तरात लिहा.

[5×4=20]

- अ) पैशाच्या मागणीचा सनातनवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- ब) RBI च्या पैशाच्या मोजण्याच्या प्रकारांचे वर्णन करा.
- क) चलनवाढीची कारणे काय आहेत?
- ड) व्यापार चक्राची वैशिष्ट्ये सांगा.
- इ) सार्वजनिक वित्त याची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- फ) बजेटचे प्रकार काय आहेत?

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नावर टिपा लिहा.

[3×6=18]

- अ) रोख शिल्लक दृष्टिकोन
- ब) कॉस्ट-पुश चलन वाढ
- क) व्यापार चक्राचे नियंत्रण-आर्थिक उपाय
- ड) सार्वजनिक खर्च वाढण्याची कारणे
- इ) व्यापारी बँकांचे पत निर्मिती

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[2×10=20]

- अ) व्यापार चक्राचे टप्पे सविस्तर समजावून सांगा.
- ब) कराचा अर्थ, प्रकार व महत्त्व यावर चर्चा करा.
- क) पैशाचा अर्थ व मूल्य सिद्धांताचे वर्णन करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-12889

[Total No. of Pages : 4

[6534]-404

S.Y. B.Com. (SODL)

204-II : Business Management - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Attempt the following :

[6 × 1 = 6]

- i) Appreciation is a type of motivation _____
(Monetary, Non-Monetary, Negative, None of the above)
- ii) _____ is the ability to influence others towards attainment of specific goals.
(Coordination, Control, Leadership, Planning)
- iii) Concept of Trusteeship was introduced by _____
(Dr. Babasaheb Ambedkar, Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru, Indira Gandhi)
- iv) Coordination is considered as _____ of management.
(Essence, Mission, Social Responsibility, Economic Objective)
- v) _____ is a NOT a type of an External Motivational Factor.
(Self-Confidence, Salary, Promotion, Fringe benefits)
- vi) _____ refers to the extent to which businesses are socially responsible for meeting legal, ethical, and economic standards.
(Management by Change, Corporate Governance, Corporate Citizenship, Disaster Management)

B) Answer any Three of the following questions in short : [3 × 2 = 6]

- i) Define term Motivation.
- ii) Explain any two importance points of Control.
- iii) Explain the definition of Coordination.
- iv) Explain the concept of Conflict Management.

P.T.O.

Q2) Answer any Five of the following questions in short : [5 × 4 = 20]

- a) State the Importance of Motivation.
- b) Explain Qualities of a leader.
- c) State the need of coordination.
- d) Explain the concept of Corporate Citizenship.
- e) Write short note on Disaster Management.
- f) Explain steps in the process of control.

Q3) Write notes on any Three of the following : [3 × 6 = 18]

- a) Explain Functions of a leader.
- b) Determine the techniques of coordination.
- c) Explain the Concept of Management of Change.
- d) State the Contribution of Mahatma Gandhi in Management.
- e) Explain the techniques of control.

Q4) Attempt any Two of the following questions : [2 × 10 = 20]

- a) Define “Motivation” and explain the Maslow’s Need Hierarchy Theory.
- b) Define the term Leadership. Explain in detail Leadership styles for effective management.
- c) Explain in details Concept of Corporate Social Responsibility

Total No. of Questions : 4]

PE-12889

[6534]-404
S.Y. B.Com. (SODL)
204-II : Business Management - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्न सोडवा.

[6 × 1 = 6]

- i) प्रशंसा ही प्रकारची प्रेरणा आहे
(वित्तीय, अवित्तीय, नकारात्मक, वरीलपैकी नाही)
- ii) म्हणजे विशिष्ट उद्दिष्टे साध्य करण्यासाठी इतरांना प्रभावित करण्याची क्षमता.
(समन्वय, नियंत्रण, नेतृत्व, व्यवस्थापन)
- iii) विश्वस्तपदाची संकल्पना यांनी मांडली.
(डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, महात्मा गांधी, पंडित जवाहरलाल नेहरू, इंदिरा गांधी)
- iv) समन्वय हे व्यवस्थापनाचे मानले जाते.
(सार, ध्येय, सामाजिक जबाबदारी, आर्थिक उद्दिष्ट)
- v) हा बाह्य प्रेरक घटकाचा प्रकार नाही.
(आत्मविश्वास, वेतन, बढती, आनुषंगिक लाभ)
- vi) म्हणजे कायदेशीर, नैतिक आणि आर्थिक मानकांची पूर्तता करण्यासाठी व्यवसाय किती प्रमाणात सामाजिकरित्या जबाबदार आहेत.
(बदलाचे व्यवस्थापन, कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स, कॉर्पोरेट नागरिकत्व, आपत्ती व्यवस्थापन)

ब) खालील कोणतेही तीन प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे द्या.

[3 × 2 = 6]

- i) प्रेरणा या शब्दाची व्याख्या करा.
- ii) नियंत्रणाचे कोणतेही दोन महत्वाचे मूद्दे स्पष्ट करा.
- iii) समन्वयाची व्याख्या स्पष्ट करा.
- iv) संघर्ष व्यवस्थापनाची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालील पैकी कोणतेही पाच प्रश्नाची थोडक्यात उत्तरे द्या.

[5 × 4 = 20]

- अ) प्रेरणेचे महत्त्व सांगा.
- ब) नेत्याचे गुण स्पष्ट करा.
- क) समन्वयाची आवश्यकता सांगा.
- ड) कॉर्पोरेट नागरिकत्वाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- इ) आपत्ती व्यवस्थापनावर एक थोडक्यात टीप लिहा.
- फ) नियंत्रण प्रक्रियेतील पायऱ्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील पैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[3 × 6 = 18]

- अ) नेत्याची कार्ये स्पष्ट करा.
- ब) समन्वयाची तंत्रे निश्चित करा.
- क) बदल व्यवस्थापनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) व्यवस्थापनात महात्मा गांधींचे योगदान सांगा.
- इ) नियंत्रणाच्या तंत्रांचे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[2 × 10 = 20]

- अ) “प्रेरणा” ची व्याख्या करा आणि मास्लोच्या गरज पदानुक्रम सिद्धांताचे स्पष्टीकरण द्या.
- ब) नेतृत्व या संज्ञेची व्याख्या करा. प्रभावी व्यवस्थापनासाठी नेतृत्व शैलींचे तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.
- क) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-12890

[Total No. of Pages : 4

[6534]-405

S.Y. B.Com. (SODL)

205-II : Elements of Company Law - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Solve the following questions :

[6]

A) Match the pairs.

i) Key Management Personnel	a) Section 294(A)
ii) Charitable Trust Fund	b) Section 100
iii) Special General Meeting	c) Section 2(51)
iv) Winding up of the company	d) 2019
v) Notice of General Meeting	e) Section 181
vi) Companies Act	f) Section 101

B) Write answers to any Three of the following questions :

[6]

- i) Write the definition of 'e-Governance.
- ii) Explain the definition of quorum of a meeting.
- iii) What is a Managing Director?
- iv) What is an Alternate Director?

Q2) Write answers to any five of the following questions :

[20]

- a) Explain the characteristics of a Managing Director.
- b) What is voluntary dissolution of a company by members?
- c) Explain the role of CSR Committee.
- d) Explain the importance of e-Governance.
- e) Explain the role of the Board of Directors.
- f) Explain the types of company meetings in detail.

P.T.O.

Q3) Write notes on any Three of the following :

[18]

- a) Types of Board of Directors Meetings.
- b) Role of Company Secretary.
- c) Difference between Managing Director and Whole Time Director.
- d) E-Filing Process.
- e) What is Resolution? Explain the types of Resolution.

Q4) Write answers to any Two of the following questions :

[20]

- a) Explain the difference between Managing Director and Manager in detail.
- b) Explain in detail the provisions or matters for calling a meeting in a legal and official manner under Section 173 of the Companies Act 2013.
- c) Give detailed information about the formalities of a valid meeting of shareholders.

Total No. of Questions : 4]

PE-12890

[6534]-405
S.Y. B.Com. (SODL)
205-II : Elements of Company Law - II
(2019 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) खालील प्रश्न सोडवा.

[6]

अ) जोड्या लावा.

i) प्रमुख व्यवस्थापकीय कर्मचारी	अ) कलम 294(A)
ii) धर्मदाय विश्वस्त संस्थेसाठी निधी	ब) कलम 100
iii) विशेष सर्वसाधारण सभा	क) कलम 2(51)
iv) कंपनीचे समापन	ड) 2019
v) सर्वसाधारण सभेचे सूचना	इ) कलम 181
vi) कंपनी कायदा	फ) कलम 101

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[6]

- व्याख्या लिहा 'ई-गव्हर्नन्स'.
- सभेची गणसंख्या व्याख्या स्पष्ट करा.
- व्यवस्थापकीय संचालक म्हणजे काय?
- वैकल्पिक संचालक म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- व्यवस्थापकीय संचालकांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- सदस्यांच्या स्वेच्छेने कंपनी विसर्जन म्हणजे काय?
- CSR समितीचे भूमिका स्पष्ट करा.
- ई-शासनाचे महत्व स्पष्ट करा.
- संचालक मंडळाची भूमिका स्पष्ट करा.
- कंपनीच्या सभांचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टीपा लिहा.

[18]

- अ) संचालक मंडळाच्या सभांचे प्रकार.
- ब) कंपनी सचिवाची भूमिका.
- क) व्यवस्थापकीय संचालक आणि पूर्णवेळ संचालक फरक.
- ड) ई-फाईलिंग प्रक्रिया.
- इ) ठराव म्हणजे काय? ठरावाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) व्यवस्थापकीय संचालक आणि व्यवस्थापक यातील फरक सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) कंपनी कायदा 2013 कलम 173 अंतर्गत सभा कायदेशीर व अधिकृत मार्गाने बोलावण्यासाठीच्या तरतुदी किंवा बाबी सविस्तर स्पष्ट करा.
- क) भागधारकांच्या वैध सभेच्या औपचारिकतांची सविस्तर माहिती द्या.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-12891

[Total No. of Pages : 4

[6534]-406

S.Y. B.Com (SODL)

206A-II : Business Administration - I (II)

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Choose the correct option and write the answers : [6 × 1 = 6]

- i) The Employees Provident Fund and Miscellaneous Provisions Act was established in:
 - a) 1952
 - b) 1959
 - c) 1951
 - d) None of the above
- ii) _____ means the formal registration required to legally operate a business.
 - a) Business Licensing Policy
 - b) Income Tax Return
 - c) Registration
 - d) None of the above
- iii) Productivity is the _____ of the production system.
 - a) Measurement
 - b) Efficiency
 - c) Both (a) and (b)
 - d) None of the above
- iv) Raw material productivity can be increased by :
 - a) Proper selection of design
 - b) Reuse of materials
 - c) Scrap control
 - d) All of the above
- v) Government policy regarding industries is called:
 - a) Industrial Policy
 - b) Economic Policy
 - c) Work Policy
 - d) None of the above
- vi) Which of the following is not a type of merger?
 - a) Vertical Merger
 - b) Horizontal Merger
 - c) Conglomerate Merger
 - d) Joint Venture

P.T.O.

B) Answer any three of the following : [3 × 2 = 6]

- i) What is a One Person Company?
- ii) What is a Small-Scale Industry?
- iii) What is a Quality Circle?
- iv) What is Productivity Initiation?
- v) What is Strategy?
- vi) What is Acquisition?

Q2) Write any five of the following questions in short : [5 × 4 = 20]

- a) Important Taxation and Compliance Functions.
- b) Explain the Registration Process.
- c) Explain Product Quality Control in detail.
- d) Explain in detail the Types of Productivity Measurement.
- e) Write in detail about the Evaluation of Strategy.
- f) Explain in detail the concept of Franchising.

Q3) Write notes any three of the following : [3 × 6 = 18]

- a) Industrial Laws
- b) ISO
- c) Importance of Productivity
- d) Social Environment
- e) Acquisition

Q4) Answer any two of the following : [2 × 10 = 20]

- a) State the Characteristics of Productivity and explain its Importance.
- b) Explain the Relationship between Business and Natural Environment.
- c) Explain the Characteristics of Acquisition with examples.

ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या :

[3 × 2 = 6]

- i) एक व्यक्ती कंपनी म्हणजे काय?
- ii) लघु उद्योग म्हणजे काय?
- iii) गुणवत्ता वर्तुळ म्हणजे काय?
- iv) उत्पादकता प्रारंभ म्हणजे काय?
- v) व्युहरचना म्हणजे काय?
- vi) अधिग्रहण म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न थोडक्यात लिहा :

[5 × 4 = 20]

- अ) महत्वाच्या कर प्रणाली व अनुपालन कार्ये.
- ब) नोंदणी प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- क) उत्पादन गुणवत्ता नियंत्रण सविस्तर स्पष्ट करा.
- ड) उत्पादकतेचे मोजमाप करण्याचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- इ) व्युहरचनेचे मूल्यमापन सविस्तर लिहा.
- फ) फ्रँचायझिंग संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतेही तीन टिपा लिहा :

[3 × 6 = 18]

- अ) औद्योगिक कायदे
- ब) ISO
- क) उत्पादकतेचे महत्त्व
- ड) सामाजिक वातावरण
- इ) अधिग्रहण

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

[2 × 10 = 20]

- अ) उत्पादकतेच्या वैशिष्ट्ये सांगून उत्पादकतेच्या महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) व्यवसाय आणि नैसर्गिक वातावरण यातील संबंध स्पष्ट करा.
- क) अधिग्रहणाची वैशिष्ट्ये उदाहरणासहित स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-12892

[Total No. of Pages : 4

[6534]-407

S.Y. B.Com (SODL)

206B-II : Banking and Finance - I (II)

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Solve the following questions.

A) Fill in the blanks :

[6]

- i) The history of Indian cooperative banking began with the passing of the Cooperative Societies Act in _____
(1904, 1905, 1906, 1908)
- ii) The head office of IFCI is located at _____
(Mumbai, New Delhi, Rajasthan, Pune)
- iii) India adopted a new monetary policy in _____
(1991, 1992, 1993, 1994)
- iv) The Reserve Bank of Sweden was the first central bank established in _____
(1968, 1970, 1975, 1980)
- v) On 19 July 1969, all the _____ commercial banks in the country were nationalized.
(14, 18, 16, 15)
- vi) Basel III was announced in _____
(1990, 1988, 1992, 1942)

B) Write answers to any Three of the following questions :

[6]

- i) Write the concept, National Bank for Agriculture and Rural Development (NABARD).
- ii) Write the definition of commercial banks.
- iii) Explain the meaning of development bank.
- iv) What is the legal liquidity ratio?

P.T.O.

Q2) Write answers to any Five of the following questions : [20]

- a) Explain the importance of cooperative banking business in India.
- b) Explain the functions of urban cooperative banks.
- c) Explain the challenges faced by development banks in India.
- d) Explain the advantages of branch banking system.
- e) Explain the reforms in the banking sector.
- f) Explain the objectives of merchant banks.

Q3) Write notes on any Three of the following : [18]

- a) Functions of NABARD.
- b) Industrial Development Bank of India.
- c) Types of qualitative credit control.
- d) Objectives or goals of reform in the banking sector.
- e) Basel norms-III.
- f) Advantages of unit banking system

Q4) Write answers to any Two of the following questions : [20]

- a) Explain the functions of the Development Banks of India in detail.
- b) Give the definition of a central bank and explain its functions in detail.
- c) Explain the recommendations of the M. Narasimham Committee of 1991-I in detail.

PE-12892

[6534]-407

S.Y. B.Com (SODL)

206B-II : Banking and Finance - I (II)

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1)** अ) रिकाम्या जागा भरा. [6]
- i) भारतीय सहकारी बँकिंग च्या इतिहासाची सुरुवात मध्ये सहकारी संस्था कायदा संमत झाल्यानंतर सुरू झाली.
(1904, 1905, 1906, 1908)
- ii) आयएफसीआयचे मुख्य कार्यालय येथे आहे.
(मुंबई, नवी दिल्ली, राजस्थान, पुणे)
- iii) भारताने ला नवीन आर्थिक धोरण स्वीकारले.
(सन 1991, सन 1992, सन 1993, सन 1994)
- iv) रिस्क बँक ऑफ स्वीडन ही मध्ये स्थापन झालेली पहिली मध्यवर्ती बँक आहे.
(1968, 1970, 1975, 1980)
- v) 19 जुलै 1969 मध्ये देशातील व्यापारी बँकांचे राष्ट्रीयीकरण करण्यात आले.
(14, 18, 16, 15)
- vi) बेसल निकष एक हा मध्ये घोषित करण्यात आला.
(1990, 1988, 1992, 1942)
- ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [6]
- i) संकल्पना लिहा, राष्ट्रीय कृषी आणि ग्रामीण विकास बँक (नाबार्ड)
- ii) व्यापारी बँका व्याख्या लिहा.
- iii) विकास बँक अर्थ स्पष्ट करा.
- iv) कायदेशीर रोखता निधी प्रमाण म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]

- अ) भारतातील सहकारी बँक व्यवसायाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) नागरी सहकारी बँकेची कार्ये स्पष्ट करा.
- क) भारतातील विकास बँकांसमोरील आव्हाने स्पष्ट करा.
- ड) शाखा बँक पद्धतीचे फायदे स्पष्ट करा.
- इ) बँकिंग क्षेत्रातील सुधारणा स्पष्ट करा.
- फ) मर्चंट बँकेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. [18]

- अ) नाबार्डची कार्ये.
- ब) भारतीय औद्योगिक विकास बँक.
- क) गुणात्मक पत नियंत्रणाचे प्रकार.
- ड) बँकिंग क्षेत्रातील सुधारण्याची उद्दिष्टे किंवा ध्येय.
- इ) बेसल निकष-III
- फ) एकक बँकिंग पद्धतीचे फायदे

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [20]

- अ) भारतीय विकास बँकांची कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) मध्यवर्ती बँकेची व्याख्या देऊन, तिची कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
- क) 1991 च्या एम्. नरसिंहम समितीच्या शिफारशी -I सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE-12893

[Total No. of Pages : 3

[6534]-408

S.Y. B.Com. (SODL)

206 E - II : COST AND WORKS ACCOUNTING - I (II)
(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt any Six of the following :

[6 × 1 = 6]

- i) Which method of inventory valuation assumes that the material received last is issued first?
 - a) FIFO
 - b) LIFO
 - c) HIFO
 - d) NIFO
- ii) Which of the following is a technique of inventory control?
 - a) ABC Analysis
 - b) VED Analysis
 - c) JIT (Just In Time)
 - d) All of the above
- iii) Bin Card is maintained in the:
 - a) Stores Department
 - b) Accounts Department
 - c) Production Department
 - d) Purchase Department
- iv) Labour cost is a part of:
 - a) Overhead cost
 - b) Indirect expenses
 - c) Prime cost
 - d) Fixed cost
- v) Which wage system rewards speed but may reduce quality?
 - a) Time rate system
 - b) Piece rate system
 - c) Group incentive system
 - d) Salary system
- vi) Which method is used to calculate labour turnover?
 - a) Separation method
 - b) Replacement method
 - c) Flux method
 - d) All of the above
- vii) CAM stands for:
 - a) Cost Accounting Management
 - b) Computerized Accounting Method
 - c) Computer Aided Manufacturing
 - d) Current Asset Management

P.T.O.

B) Answer any Three of the following questions in short : [3 × 2 = 6]

- i) What is a Bin Card?
- ii) What is Payroll?
- iii) What is Job Analysis?
- iv) What is CIMS?

Q2) Answer any Five of the following questions in short : [5 × 4 = 20]

- a) What are the advantages of Codification?
- b) What is the difference between Wages and Salaries?
- c) Explain the objectives of Job Evaluation.
- d) Examine the Kaizen concept in details.
- e) Calculate the earnings of a worker under Halsey premium plan and Rowan premium plan separately, with the help of the following.
A worker finished his job within 72 hours as against 90 hours allowed, hourly rate of wage is 25 paise, under Halsey plan, he is to be paid 50% of the time saved.
- f) From the following information, find out the amount of profit earned during the year using marginal costing technique.

Fixed cost.	₹ 5,00,000
Variable cost.	₹ 10 per unit
Selling price	₹ 15 per unit
Output level	1,50,000 units

Q3) Attempt any Three of the following questions : [3 × 6 = 18]

- a) Explain the advantages of Centralized Stores.
- b) Write a short note on Incentive Plan.
- c) Explain the advantages of the ERP system.
- d) From the following data given by the personal Department, calculate the labour Turnover Rate by applying:
 - i) Separation method. ii) Replacement method iii) Flux Method.Number of the workers on the payroll:
At the beginning of the month 900
At the end of the month 1100
During the month 10 workers left, 40 persons were discharged and 150 workers were recruited of these, 25 workers are recruited in the vacancies of those leaving, while the rest were engaged for an expansion scheme.

e) Zen Ltd supplies you the following data :

Direct material cost	₹48,000
Direct wages	₹22,000
Variable overheads - factory	₹13,000
Administration and selling	₹2000
Fixed overhead - factory	₹20,000
Administration and selling	₹8000
Sales.	₹1,25,000

Prepare an income statement under absorption costing.

Q4) Attempt any Two of the following questions.

[2 × 10 = 20]

- Explain the Advantages and Disadvantages of the Marginal Costing system.
- Explain the Advantages and Disadvantages of Piece Rate System.
- From the following transactions, prepare a store laser account using FIFO Method.

Jan,2024

1. Opening stock. 500 units@ ₹.20 each
4. Purchased. 400 units@ ₹.21 each
6. Issued. 600 units
8. Purchased. 800 units@ ₹.24 each
9. Issued. 500 units
13. Issued 300 units
24. Purchased. 500 units@ ₹.25 each
- 28: Issued 400 units.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE12894

[Total No. of Pages : 4

[6534]-409

S.Y.B.Com. (SODL)

206G - II : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - I (II)

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following.

[6×1=6]

- i) What does SHG stand for?
 - a) Social Housing Group
 - b) Self Help Group
 - c) Self Holding Group
 - d) Shared Health Group
- ii) What does individual entrepreneurship refer to?
 - a) Business owned by a partnership firm
 - b) Business managed by the government
 - c) Business owned and managed by a single person
 - d) Business operated by a group of investors
- iii) What is a key significance of individual entrepreneurship?
 - a) Increases bureaucratic control
 - b) Limits employment opportunities.
 - c) Promotes innovation and self-employment
 - d) Reduces economic activities
- iv) What is a key contribution of the service sector to the national economy?
 - a) Producing raw materials
 - b) Promoting industrial pollution
 - c) Generating employment and GDP growth
 - d) Reducing technological innovation
- v) Who is the founder of D-Mart, a successful retail chain in India?
 - a) Ritesh Agarwal
 - b) Sanjeev Bhikchandani
 - c) Radhakishan Damani
 - d) Ratan Tata
- vi) OYO Rooms, a popular hospitality chain, was founded by:
 - a) Ratan Tata
 - b) Ritesh Agarwal
 - c) Radhakishan Damani
 - d) Sanjeev Bhikchandani

P.T.O.

- B) Answer any three of the following questions in short. [3×2=6]
- i) How does the political environment impact entrepreneurship development?
 - ii) Name the entrepreneur who founded Naukri.com.
 - iii) Mention one major contribution of Mr.Ratan Tata to Indian industry.
 - iv) Mention any two success factors in service ventures.

Q2) Answer any Five of the following questions in short. [5×4=20]

- a) Explain the nature and scope of Self Help Groups (SHGs).
- b) State the advantages and disadvantages of Group Entrepreneurship.
- c) Explain the role of the service sector in the national economy.
- d) Explain the opportunities for the service industry in rural areas.
- e) Describe the unique service model of Mumbai's Dabbawalas.
- f) What are the social challenges faced by entrepreneurs in India?

Q3) Write notes on any three of the following. [3×6=18]

- a) Explain the concept, meaning, and significance of Individual Entrepreneurship.
- b) Describe the various types of service ventures with examples.
- c) Describe the entrepreneurial journey of Mr.Ritesh Agarwal and the Expansion of OYO Hotels.
- d) Distinguish between the service industry and manufacturing industries.
- e) Discuss the educational and political challenges in entrepreneurship development.

Q4) Attempt any two of the following questions. [2×10=20]

- a) Write a detailed Mr.Radhakishan Damani and the growth of D-Mart as a successful business model.
- b) State the key success factors in service ventures.
- c) Explain the measures and challenges of globalization with respect to entrepreneurship development in India.

Total No. of Questions : 4]

PE12894

[6534]-409

S.Y.B.Com. (SODL)

206G - II : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - I (II)

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[6×1=6]

- i) SHG चे पूर्ण नाव काय आहे?
अ) Social Housing Group ब) Self Help Group
क) Self Holding Group ड) Shared Health Group
- ii) वैयक्तिक उद्योजकता म्हणजे काय?
अ) भागीदारी फर्मद्वारे चालवला जाणारा व्यवसाय
ब) सरकारद्वारे व्यवस्थापित व्यवसाय
क) एकाच व्यक्तीद्वारे मालकी व व्यवस्थापन असलेला व्यवसाय
ड) गुंतवणूकदारांच्या गटाद्वारे चालवला जाणारा व्यवसाय
- iii) वैयक्तिक उद्योजकतेचे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य कोणते आहे?
अ) प्रशासकीय नियंत्रण वाढवणे
ब) रोजगाराच्या संधी कमी करणे
क) नवकल्पना आणि स्वरोजगाराला चालना देणे
ड) आर्थिक घडामोडी कमी करणे
- iv) राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेमध्ये सेवा क्षेत्राचा प्रमुख वाटा कोणता आहे?
अ) कच्चा माल तयार करणे ब) औद्योगिक प्रदूषण वाढवणे
क) रोजगार निर्मिती व GDP वाढ ड) तंत्रज्ञानातील नवकल्पना कमी करणे
- v) भारतातील यशस्वी रिटेल साखळी असलेल्या D-Mart चे संस्थापक कोण आहेत?
अ) ऋतेश अग्रवाल ब) संजीव भिकचंदानी
क) राधाकिशन दमानी ड) रतन टाटा
- vi) OYO Rooms ही लोकप्रिय हॉस्पिटॅलिटी साखळी कोणी स्थापन केली?
अ) रतन टाटा ब) ऋतेश अग्रवाल
क) राधाकिशन दमानी ड) संजीव भिकचंदानी

ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न थोडक्यात सोडवा. [3×2=6]

- i) उद्योजकता विकासावर राजकीय वातावरणाचा कसा प्रभाव पडतो?
- ii) Naukri.com ही कंपनी स्थापन करणाऱ्या उद्योजकाचे नाव सांगा.
- iii) श्री. रतन टाटा यांचे भारतीय उद्योग क्षेत्रातील एक प्रमुख योगदान सांगा.
- iv) सेवा व्यवसायातील कोणतेही दोन यशस्वी घटक सांगा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न थोडक्यात सोडवा. [5×4=20]

- अ) स्व-सहायता गटांचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) समूह उद्योजकतेचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
- क) राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेमध्ये सेवा क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.
- ड) ग्रामीण भागातील सेवा उद्योगातील संधी स्पष्ट करा.
- इ) मुंबईच्या डबेवाले यांचे अनोखे सेवा मॉडेल स्पष्ट करा.
- फ) भारतातील उद्योजकांना भेडसावणाऱ्या सामाजिक अडचणी स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सविस्तर सोडवा. [3×6=18]

- अ) वैयक्तिक उद्योजकतेची संकल्पना, अर्थ व महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) सेवा व्यवसायाचे विविध प्रकार उदाहरणांसह समजावून सांगा.
- क) श्री. ऋतेश अग्रवाल यांचा उद्योजकीय प्रवास (OYO Hotels) स्पष्ट करा.
- ड) सेवा उद्योग आणि उत्पादन उद्योग यातील फरक सांगा.
- इ) उद्योजकता विकासात शैक्षणिक व राजकीय अडचणी स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. [2×10=20]

- अ) श्री. राधाकिशन दमानी एक यशस्वी व्यवसाय मॉडेल म्हणून डी-मार्टची वाढ याबद्दल सविस्तर लिहा.
- ब) सेवा व्यवसायातील प्रमुख यशस्वी घटक स्पष्ट करा.
- क) भारतामध्ये उद्योजकता विकासाच्या संदर्भात जागतिकीकरणाची उपाययोजना आणि अडचणी स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PE12895

[Total No. of Pages : 4

[6534]-410

S.Y. B.Com. (SODL)

206K - II : INSURANCE, TRANSPORT AND TOURISM - I (II)

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks.

[6×1=6]

- i) _____ is a financial organization authorities the foreign currency dealers to buy and sell foreign currency in India?
 - a) State Bank of India
 - b) Reserve Bank of India
 - c) Ministry of Finance
- ii) WTTC means_____.
 - a) World Travel and Travel Council
 - b) World Travel and Trade Council
 - c) World Travel and Tourism Council
- iii) The term 'Gastronomy' refers to an aspect of _____.
 - a) Space Tourism
 - b) Medical Tourism
 - c) Cultural Tourism
- iv) Eco Tourism relates to _____.
 - a) Economic System
 - b) Nature
 - c) E-commerce
- v) Push factor in tourism is _____.
 - a) Facilities
 - b) Prestige
 - c) Services
- vi) _____ is the most important economic benefit of tourism.
 - a) Increase in employment
 - b) Increase in Production
 - c) Foreign Exchange

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short. [3×2=6]

- i) What is Domestic Tourism?
- ii) State two positive Impact of Globalization on Tourism.
- iii) What is Heritage Tourism?
- iv) State any two Approaches to study of Tourism.

Q2) Answer any Five of the following questions in short. [5×4=20]

- a) Write a note on Educational Tourism.
- b) Write a note on Heritage Tourism.
- c) State the features of National Tourism Policy (2015)
- d) State the Health Tourism in detail.
- e) Explain the different types of Tourism.
- f) Explain the Objectives of Agro Tourism.

Q3) Write notes on any three of the following. [3×6=18]

- a) Scope of Tourism in India.
- b) Employment Generation in Tourism sector in India.
- c) Religious Tourism
- d) Nature of Tourism
- e) Economic Impact of Tourism.

Q4) Attempt any two of the following. [2×10=20]

- a) Explain in detail the Growth of Tourism in India.
- b) Explain in detail the factors affecting Demand for Tourism.
- c) Explain the Role and Functions of the Ministry of Tourism.

Total No. of Questions : 4]

PE12895

[6534]-410

S.Y. B.Com. (SODL)

206K - II : INSURANCE, TRANSPORT AND TOURISM - I (II)

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 70]

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा.

[6×1=6]

- i) वित्तीय संस्था परकीय चलन विक्रेत्यांना भारतात विदेशी चलन खरेदी आणि विक्री करण्याचे अधिकार देते.
अ) स्टेट बँक ऑफ इंडिया
ब) भारतीय रिझर्व्ह बँक
क) अर्थ मंत्रालय
- ii) WTTC म्हणजे
अ) जागतिक प्रवास आणि प्रवास परिषद
ब) जागतिक प्रवास आणि व्यापार परिषद
क) जागतिक प्रवास आणि पर्यटन परिषद
- iii) 'गॅस्ट्रोनाॅमी' हा शब्द पैलूंना संदर्भित करतो.
अ) अंतराल पर्यटन
ब) वैद्यकीय पर्यटन
क) सांस्कृतिक पर्यटन
- iv) इको टुरिझम शी संबंधित आहे.
अ) आर्थिक व्यवस्था
ब) निसर्ग
क) ई-कॉमर्स
- v) पर्यटनात पुश फॅक्टर आहे.
अ) सुविधा
ब) प्रतिष्ठा
क) सेवा
- vi) पर्यटनाचा सर्वात महत्त्वाचा आर्थिक फायदा आहे.
अ) रोजगारात वाढ
ब) उत्पादनात वाढ
क) परकीय चलन

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[3×2=6]

- i) स्वदेशी पर्यटन म्हणजे काय?
- ii) जागतिकीकरणाचे पर्यटनावर होणारे दोन सकारात्मक परिणाम सांगा.
- iii) वारसा पर्यटन म्हणजे काय?
- iv) पर्यटन अभ्यासाचे कोणतेही दोन दृष्टिकोन सांगा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

[5×4=20]

- अ) 'शैक्षणिक पर्यटन' यावर टिप लिहा.
- ब) 'वारसा पर्यटन' यावर टिप लिहा.
- क) राष्ट्रीय पर्यटन धोरण (2015) ची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ड) 'आरोग्य पर्यटन' तपशीलवार सांगा.
- इ) पर्यटनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- फ) कृषी पर्यटनाची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[3×6=18]

- अ) भारतीय पर्यटनाची व्याप्ती
- ब) भारतीय पर्यटन क्षेत्रातील रोजगार निर्मिती
- क) धार्मिक पर्यटन
- ड) पर्यटनाचे स्वरूप
- इ) पर्यटनाचा आर्थिक परिणाम

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[2×10=20]

- अ) भारतातील पर्यटन वृद्धी सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) पर्यटनाच्या मागणीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- क) पर्यटन मंत्रालयाची भूमिका व कार्ये स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PE-13126

[Total No. of Pages : 4

[6534]-411

S.Y. B.Com. (SODL)

ENVIRONMENT SCIENCE

AECC-II : Environmental Studies - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q1) A) Attempt the following fill in the blanks. **[4]**

i) The amount of Nitrogen gas in the Earth's atmosphere is _____

a) 78%	b) 21%
c) 10%	d) 3%

ii) The forest conservation Act was passed in _____

a) 1972	b) 1980
c) 1986	d) 1990

iii) The Chipko movement is related to _____

a) Rain	b) Animals
c) Trees	d) Climate

iv) Earthquakes, Volcanoes & landslides are the type of _____ disaster.

a) Natural	b) Human (man-made)
c) Both (a) & (b)	d) None of the above

B) Answer any Three of the following questions in shorts : **[6]**

- i) Define solid waste.
- ii) When is the World environment day celebrated?
- iii) When was the Kyoto Protocol signed?
- iv) Where is silent valley located?

P.T.O.

Q2) Answer any three of the following questions :

[15]

- a) Mention effects of air pollution.
- b) What are the sources of ground water pollution?
- c) Explain the Environment Protection Act.
- d) What are the effects of Acid rain?
- e) State the mitigation efforts required after an earthquake.

Q3) Attempt any one of the following questions.

[10]

- a) What is Water Pollution? Explain causes and Effects of Water Pollution.
- b) Discuss Ozone layer Depletion.

PE-13126

[6534]-411

S.Y. B.Com. (SODL)

पर्यावरण शास्त्र

AECC-II : पर्यावरण अभ्यास - II

(2019 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 35

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) अ) खालील रिक्तस्थानांना जागा भरा. [4]
- i) पृथ्वीच्या वातावरणात नायट्रोजन वायूचे प्रमाण टक्के आहे.
अ) 78% ब) 21%
क) 10% ड) 3%
- ii) वन संवर्धन कायदा मध्ये मंजूर झाला.
अ) 1972 ब) 1980
क) 1986 ड) 1990
- iii) चिपको चळवळ घटकाशी संबंधित आहे.
अ) पाऊस ब) प्राणी
क) झाडे ड) हवामान
- iv) भूकंप, ज्वालामुखी आणि भूस्खलन हे आपत्तीचे प्रकार आहेत.
अ) नैसर्गिक ब) मानवी (मानवनिर्मित)
क) दोन्ही (अ) आणि (ब) ड) वरिलपैकी नाही
- ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. [6]
- i) घनकचरा व्याख्या द्या.
ii) जागतिक पर्यावरण दिन कधी साजरा केला जातो?
iii) क्योरो प्रोटोकॉल कधी अंमलात आला?
iv) सायलेंट व्हॅली कुठे आहे?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[15]

- अ) वायू प्रदूषणाचे परिणाम सांगा.
- ब) भूजल प्रदूषणाचे स्रोत कोणते आहेत?
- क) पर्यावरण संरक्षण कायदा स्पष्ट करा.
- ड) आम्ल पर्जन्याचे कोणते परिणाम होतात?
- इ) भूकंपानंतर आवश्यक असलेले शमन प्रयत्न सांगा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

[10]

- अ) जलप्रदूषण म्हणजे काय? जल प्रदूषणाची कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.
- ब) ओझोन थराच्या न्हासाची चर्चा करा.

